

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za računalništvo
in informatiko

PRODUKCIJA MULTIMEDIJSKIH GRADIV (PMG)

VIDEO

Borut Batagelj

V1.3
2024

Produkcija digitalnega videa

- **Produkcijski cikel (faze)**
  - Skript
  - Priprava na snemanje
  - Snemanje
  - Montaža
  - Post-produkcija
- **Tehnični vidik**
  - **Video standardi**
  - Kompresija videa
  - Montaža in postprodukcija
  - Distribucija

Analogni in digitalni video

- Prehod iz analognega na digitalni video
- pred 1990
  - Analogne kamere
  - Posebne kartice za zajem (AD pretvorniki)
  - Analogna montaža
  - Draga oprema
- Danes
  - Digitalni video
  - Digitalne kamere
  - Digitalna obdelava
  - Dostopna programska oprema
- Velika rast uporabe (in produkcije) videa!

Vzroki za razvoj digitalnega videa

- Zmogljivost procesorjev in pomnilnikov
- Kapaciteta diskov in pasovna širina
- Razvoj video standardov in video vmesnikov
- Enostavnost, robustnost in fleksibilnost urejanja

Digitalni video

- Video na internetu
  - Izmenjava (YouTube, Vimeo, MojVideo)
  - Video novice
  - Video demonstracije
  - Promocijski videi
  - Komunikacija (video telefon: Skype, izmenjava videa)
- Drugi nosilci videa
  - CD/DVD/Blu-Ray
  - Multimedijski kioski, računalniki
  - Video predstavitve
  - Televizija

Formati in oprema

- Profesionalna oprema in formati za snemanje filmov in televizijskih oddaj
  - Draga, zahtevna, zelo kvalitetna
- Oprema in formati v multimediji
  - Digitalna video kamera + format DV + vmesnik FireWire (IEEE 1394, iLink)
  - Standardna televizijska velikost in frekvenca
  - FireWire : omogoča nadzor naprave (kasete)
  - danes: HDV (MPEG-2/H.262), AVCHD (MPEG-4/H.264)
- Druga nižje kvalitetna oprema (ni DV združljiva)
  - Videokamere na telefonih, spletne kamere
  - MPEG-4 standard (3GP na telefonih)
  - Manjša slika, manjše osveževanje, manjša kvaliteta
  - Prenos preko USB

DV kompresija

kopresirana

nekopresirana

Video standardi

- Video standardi izvirajo iz časov analogne televizije
- Kompatibilnost za nazaj
  - Čeprav vedno manj zaradi razširjenosti [HDTV](#)

Vsebina

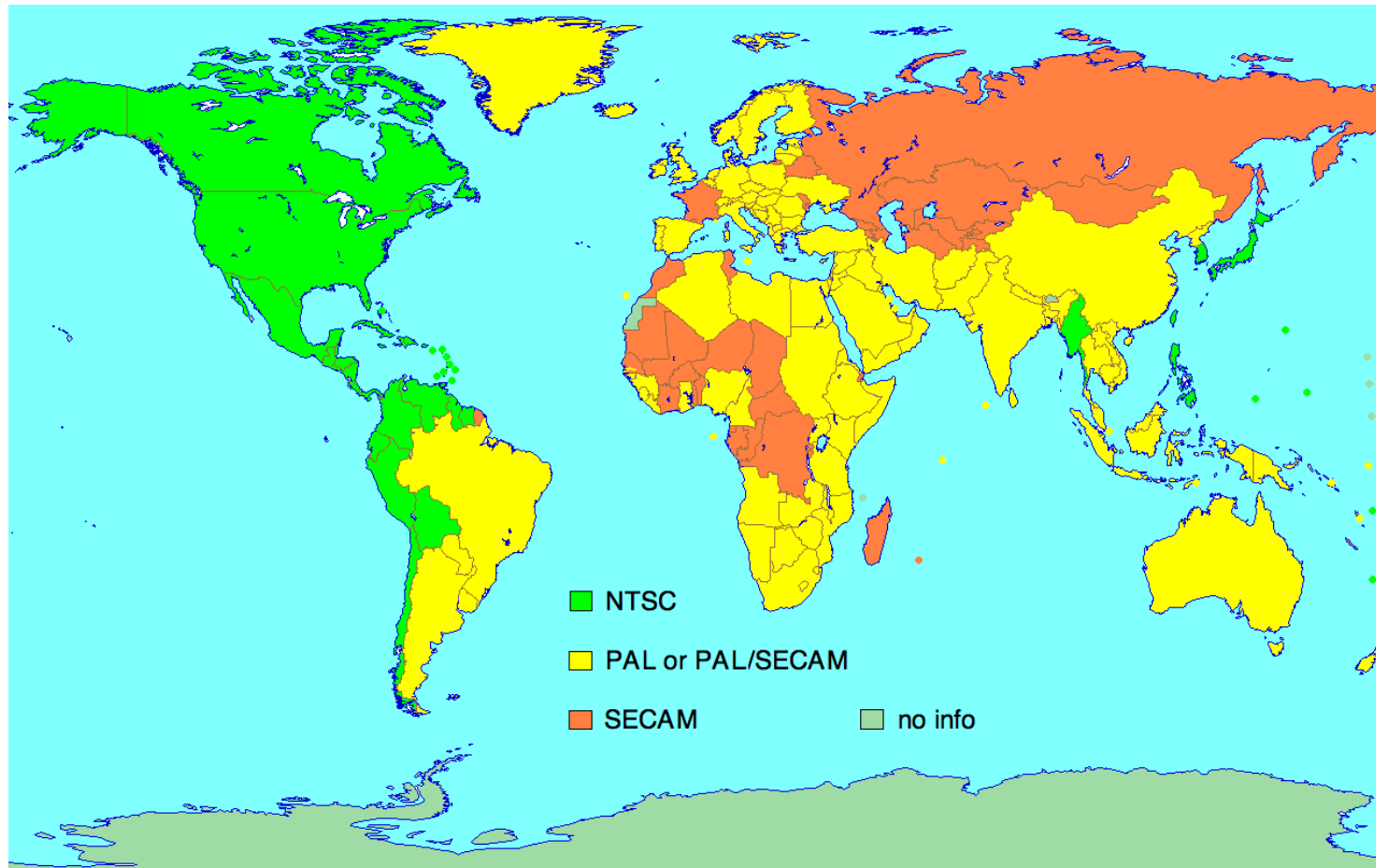
- Standardi za analogno oddajanje
- Standardi za digitalni video
- DV format in MPEG formati
- Formati za visoko ločljivost (HD)

Standardi za analogno oddajanje

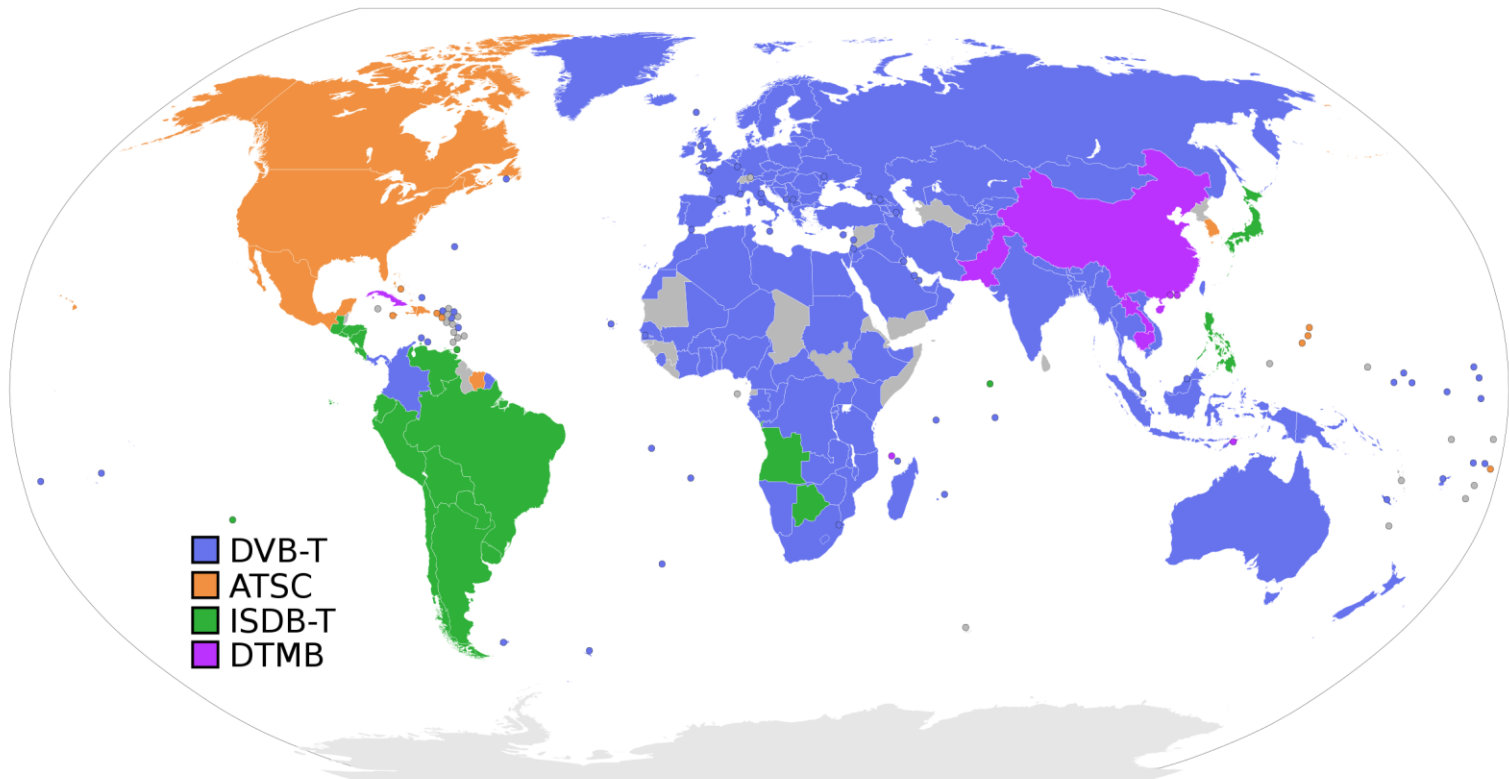
- Trije standardi za analogno oddajanje barvnega tv signala: NTSC, PAL, SECAM

Standardi za digitalno oddajanje

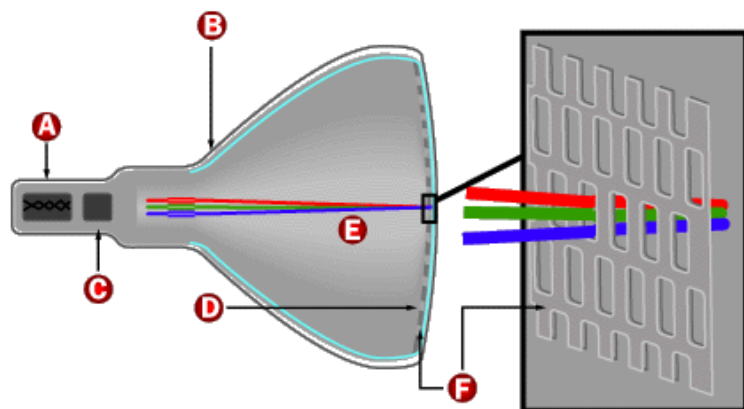
- Pri nas [DVB](#).
- Ostali standardi: [ATSC](#), [ISDB](#) in [DTMB](#)

Analogna televizija

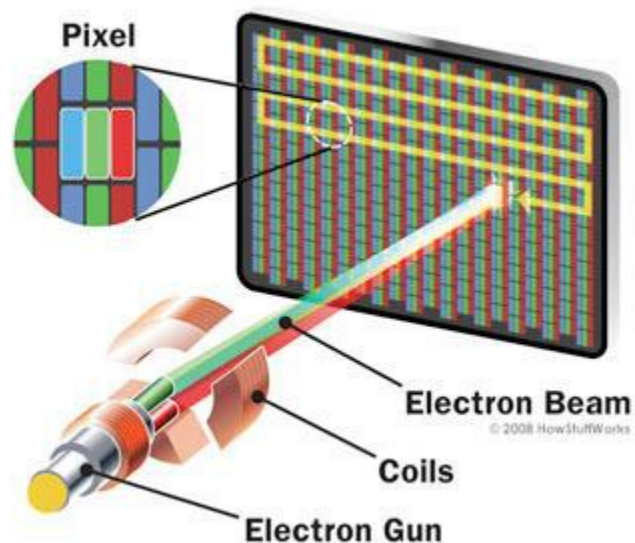
- Standardizirajo tehnične detajle glede kodiranja slike v analogni signal
- Hitrost prikazovanja slik, število vrstic v sliki
- Analogni CRT ekrani

A Cathode
B Conductive coating
C Anode

D Phosphor-coated screen
E Electron beams
F Shadow mask

©2000 How Stuff Works

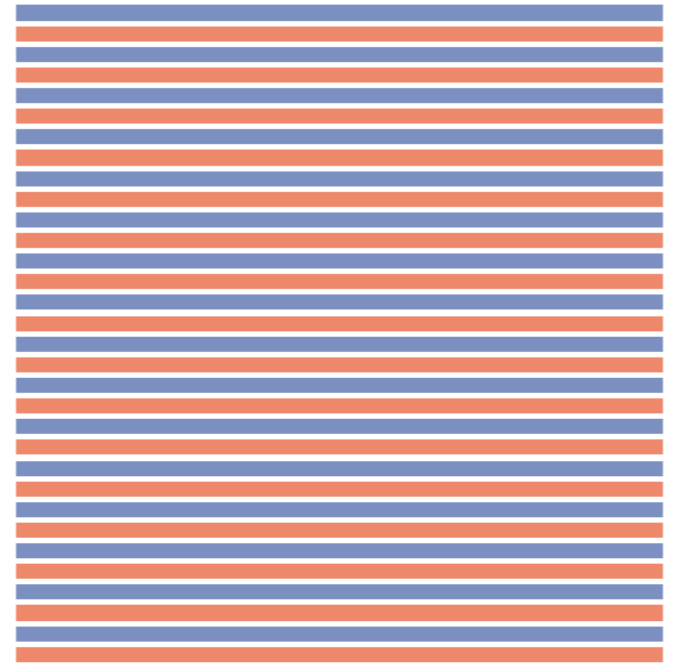

<http://electronics.howstuffworks.com/tv4.htm>

Prepletanje

- Vsak okvir (slika) je razdeljen na dve polji
  - Prepletanje (interlacing)
- Človeška percepcija zahteva 40 slik/s
  - PAL:** 50 polj/s
    - = 25 okvirjev/s
      - 625 črt (576 za sliko)
      - 625/50

— odd field
— even field

- NTSC:** 59,94 polj/s =
  - = 29,97 okvirjev/s
    - 525 črt (480 za sliko)
    - 525/59,94

Prepletanje

- Potreba po popravljanju prepletanja (de-interlacing)

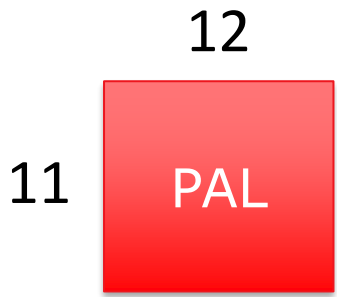
Standardi za digitalni video

- Digitalizacija analognega signala
- Standard *Rec. **ITU-R** BT.601* oz. *CCIR 601*
  - Število vrstic določa PAL (576) oz. NTSC (480) standard
  - Število slik. elementov v vrstici: 720 (720lum+2*360 color)
    - NTSC (720 × 480)
    - PAL (720 × 576)
    - $576/480=30/25 \Rightarrow$ enak pretok
    - Nekvadratni slikovni elementi
    - Video se vedno shranjuje in oddaja v tem formatu

Razmerje slikovnega elementa

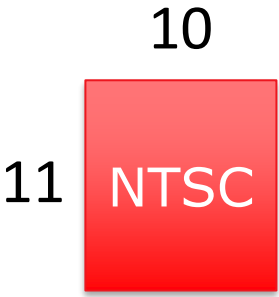
- CCIR 601 format
  - Nekvadraten slikovi element
    - PAL (720 × 576)
    - NTSC (720 × 480)
    - 704 vidnih slikovnih elementov (+8 na obeh straneh)

Kvadratni slikovni element (pravo razmerje)

PAL

768x576 (razmerje 4:3), $768/704=12/11=1.09$
1024x576 (razmerje 16:9), $1024/704=16/11=1.45$

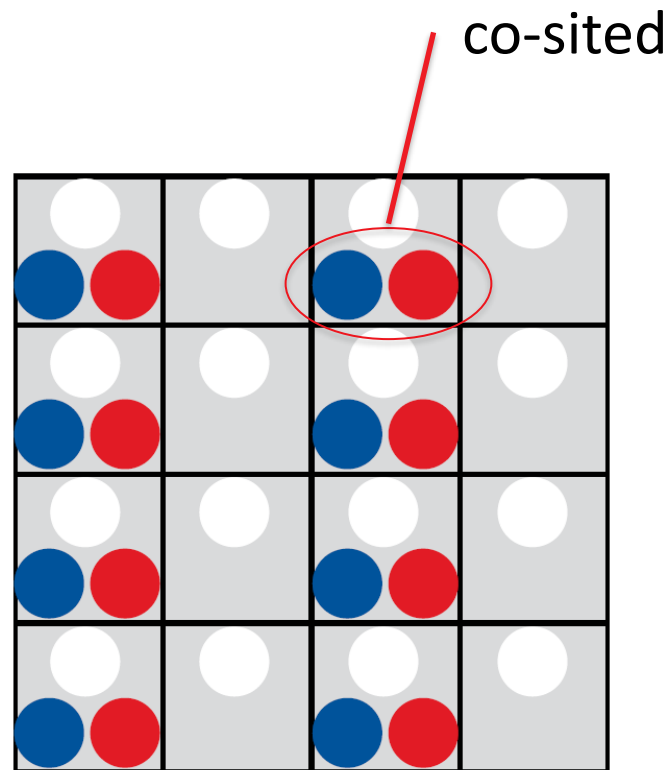
NTSC

640x480 (razmerje 4:3), $10/11=0,90$
853x480 (razmerje 16:9), $853/704=1.21$

Vzorčenje barvnosti

- CCIR 601
  - Barvni prostor: $Y' C_B C_R$
  - Y = svetilnost
  - $C_B = B - Y$ (razlika za modro)
  - $C_R = R - Y$ (razlika za rdečo)
- Pod-vzorčenje barvnosti
  - Človeško oko je manj občutljivo na spremembe barvitosti kot na spremembe v svetlosti
  - Vzorčenje 4:2:2
    - $720Y + 360CB + 360CR$ na vrstico
    - 8bit na kanal = 166Mbit/s

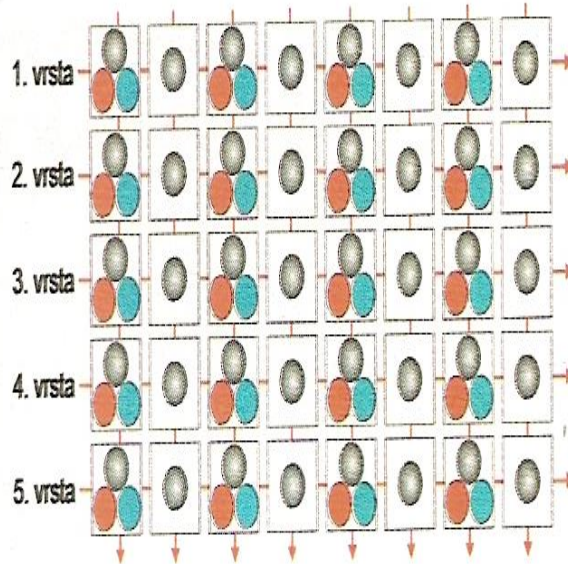

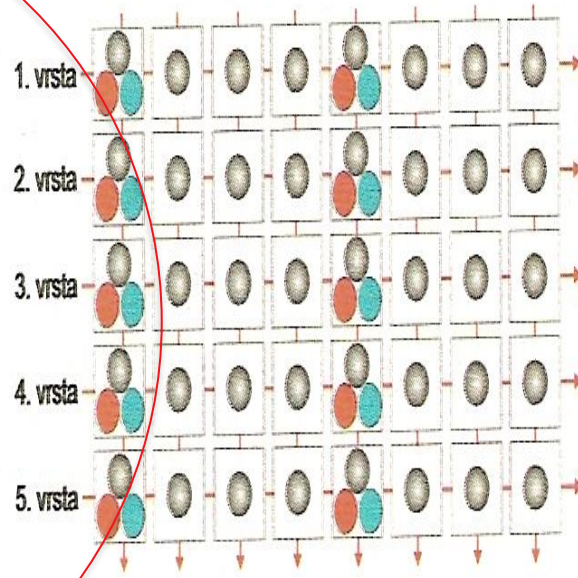

Različni sistemi vzorčenja

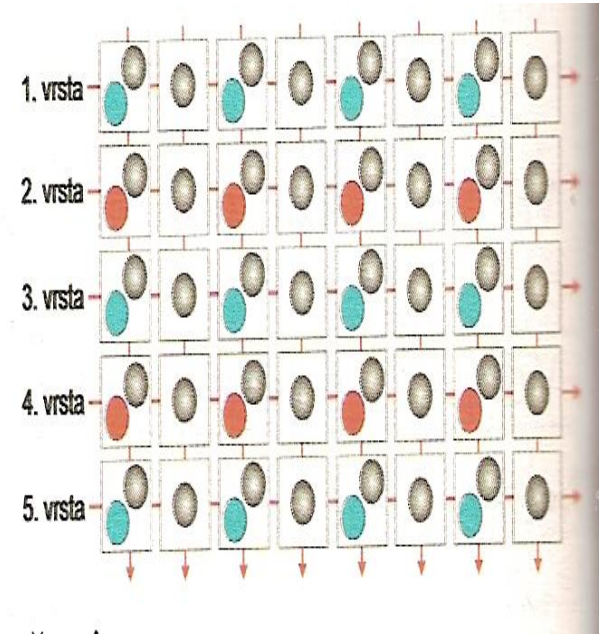
- Sistem **4:2:2** zajame v vzorec dve točki: vrednost Y zajame za vsako točko, vrednost Cb in Cr pa za vsako drugo točko.

4:2:2

4:1:1

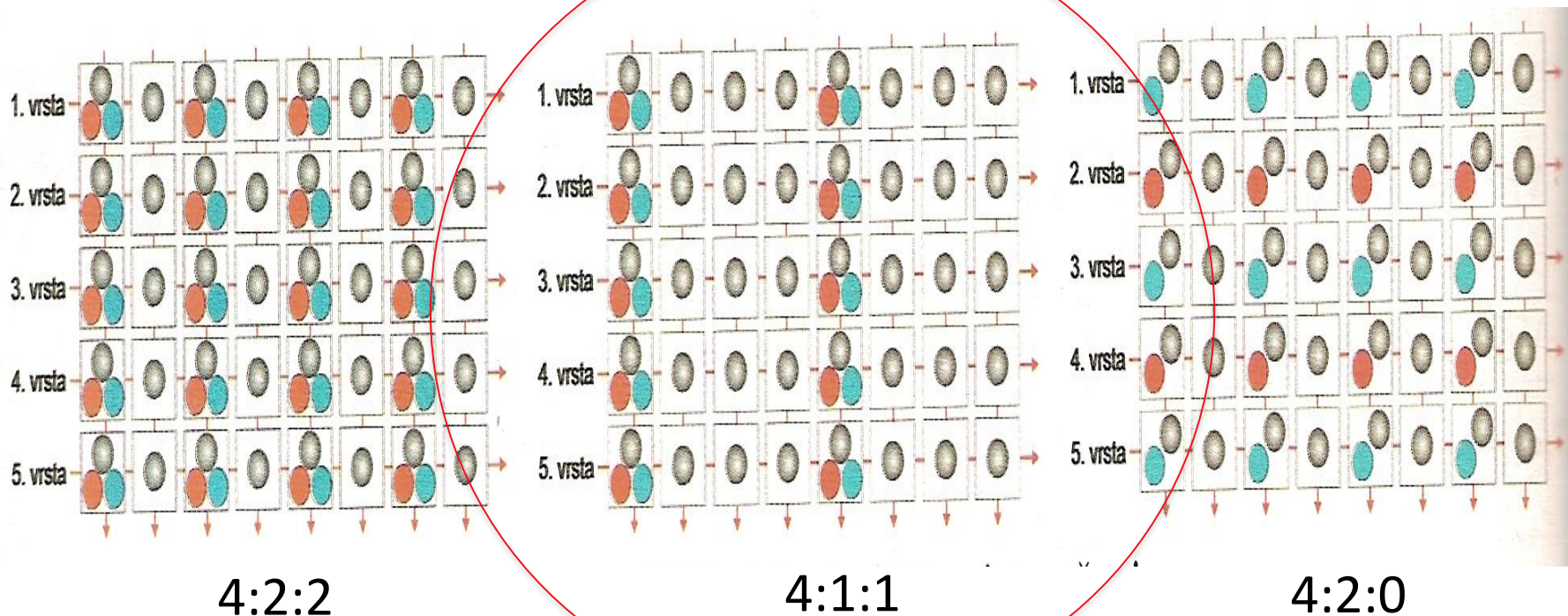

4:2:0

Različni sistemi vzorčenja

- Sistem **4:1:1** zajame v vzorec štiri točke: vrednost Y zajame za vsako točko, vrednost Cb in Cr pa za vsako četrto točko. (uporaba pretežno v Ameriki - NTSC)

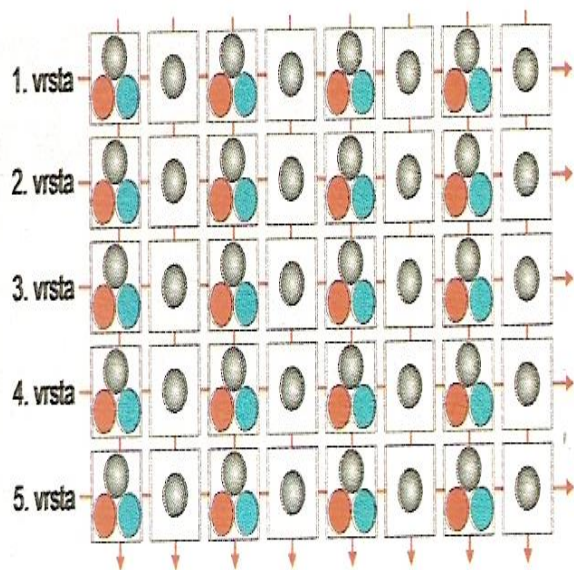

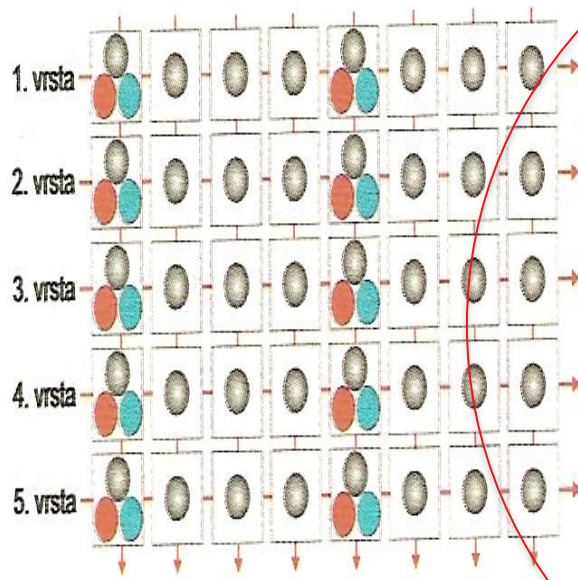

Različni sistemi vzorčenja

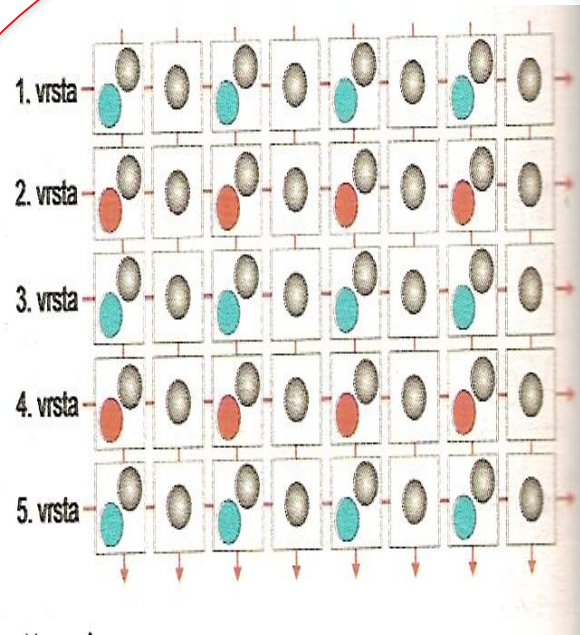
- Sistem **4:2:0** zajame v vzorec dve točki in dve vrstici: vrednost Y zajame za vsako točko, vrednost Cb za vsako drugo točko v lihih vrsticah, vrednost Cr pa za vsako drugo točko v sodih vrsticah (PAL).

4:2:2

4:1:1

4:2:0

DV in MPEG

- Vzorčenje digitalizira video signal
- Dodatni standardi za kompresijo podatkov
  - za prenos ali hrambo v datoteko
- Standard DV
  - Vzorčenje 4:1:1 (NTSC) in 4:2:0 (PAL)
  - Pretok 25Mbit/s
  - Kompresija 5:1 (samo prostorska)
  - Profesionalne različice: DVPRO, Digital-S (4:2:2),
  - HDDV (4:2:0): nizko-proračunski filmi

DV

DVCPRO

DVCAM

DVCPRO P

DVCPRO 50

HDV

HDV 1080i

HDV 720p

DV in MPEG

- Standard MPEG (ISO/IEC Moving Picture Experts Group)
  - MPEG-1: Video CD
  - MPEG-2: prva generacija video opreme, digitalni prenos TV signala (DTB), DVD
  - MPEG-4: od mobilnih telefonov (10kbit/s) do HDTV
    - MPEG4 – 2 del: video del MPEG4
    - MPEG4 – 10 del: H.264/AVC: Web video, Blu-Ray DVD
  - MPEG-H
    - HEVC – 2 del: video: H.265

DV in MPEG

HandBrake

– Imamo množico profilov in nivojev

- MPEG2: MP@ML

Main Profile - MP	
Main Level - ML	(4:2:0, 15Mbit/s) – DVD, DTB

- MPEG-4 Part10 ali H.264/AVC:

Baseline Profile – BP	video konference, mobilne naprave
Extended Profile –XP	pretočni video
Main Profile – MP	splošna uporaba
High Profile – HP	HDTV, Blu-Ray

– Definirajo tudi formate datotek (osnovani na QuickTime)

- Format MP4 (predvajalniki QuickTime, Flash)
- Poenostavljen format 3GP (mobilni telefoni)

The story of two groups - MPEG and VCEG							
Year	MPEG	Part	Layer/Profile/Type	Usage	VCEG	Variants	
1984	Not formed	Practically not useful				H.120	
1988	Not formed	Videoconferencing				H.261	
1993	MPEG-1	VHS and Television Recording					
		Part 1	Systems				
		Part 2	Video	VCD		H.261	
		Part 3	Audio				
			Layer 1				
			Layer II				
			Layer III	MP3			
1999	MPEG-2	Broadcast, Distribution, DVD					
		Part 1	Systems				
			Program Stream				
			Transport Stream				
		Part 2	Video			H.262	HDV, XDCAM
		Part 3	Audio				
			Layer 1				
			Layer II				
			Layer III	MP3			
2004	MPEG-4	Broadcast, Internet, Blu-ray					
		Part 1	Systems				
		Part 2	Video			H.263	HDCAM SR
		Part 3	Audio				
		Part 10	Advanced Video Coding	MPEG-4 AVC		H.264	AVCHD, XAVC
		Part 14	MP4 Container	MP4			
2013	MPEG-H	Part 2	Video	HEVC		H.265	

Copyright © Sareesh Sudhakaran 2013

HEVC / H.265

- Ločljivost do [8K UHD TV](#) (maks. 8192 × 4320)
- 12-bit barvna globina
- 4:4:4 and 4:2:2 barvno podvzorčenje
- Podpira do 300 fps (prej do 59.94 fps)
- Prenos podatkov do GB/s
- Pol manjša datoteka od H.264 z boljšo kvaliteto

Formati visoke ločljivosti

- SD (Standard Definition), PAL, NTSC
- HD (High Definition) = visoka ločljivost
  - Večji okvir kot pri SD
  - Razmerje 16:9
  - Število vrstic: 720 ali 1080
  - Število slik na sekundo: 25 ali 30
  - Okvir: i (prepleteno), p (progresivno)
- Trije parametri:
  - 720 25p: 1280x720, 25fps= frames per sec, **celoten okvir**
  - 1080 60i: 1920x1080, 60fps prepletenih fields per sec.
- HD video zahteva posebno opremo za zajem, prenos, sprejem, snemanje in prikazovanje
- Za digitalno procesiranje se uporablja enaka oprema kot pri SD
  - MPEG-2, MPEG-4 part2, part10:H.264/AVC, MPEG-H

Izračun: vzorčenje barvitosti

kompresija

PAL	w	h	fr	bits na kanal	Y	Cr	Cb	bits	Mbits
nekompresirano	720,00	576,00	25,00	8,00	1,00	1,00	1,00	248832000	248,832
4:2:2	720,00	576,00	25,00	8,00	1,00	0,50	0,50	165888000	165,888
4:2:0	720,00	576,00	25,00	8,00	1,00	0,25	0,25	124416000	124,416
									kompresija=1:5
								DV standard	24,8832

Izračun: bitna hitrost za H.264 video

- Formula: [THE KUSH GAUGE](#)

širina * višina * FPS * premik (1,2 ali 4) * konstanta (H.264=0.07)/1000 = končna bitna hitrost v kilobitih na sekundo (kbps)

VBR (variable bitrate):

min= 75% * končna bitna hitrost

max=150% * končna bitna hitrost

Konstante za druge kodeke:

HEVC: 0.045

VC-1: 0.075

MPEG-2: 0.136 ali 0.116 (industrijski standard)

Priporočene bitne hitrosti za standardne velikosti formata H.264

Velikost okvirja	Bitna hitrost	Velikost datoteke
320x240 pixels	400 kbps	3MB / minute
480x270 pixels	700 kbps	5MB / minute
1024 x 576 pixels	1500 kbps	11MB / minute
1280x720 pixels	2500 kbps	19MB / minute
1920x1080 pixels	4000 kbps	30MB / minute